

Informacja prasowa

Nowy rozdział w historii pałacu w Targoszynie

Nowy rozdział swojej wielowiekowej historii rozpoczyna zabytkowy pałac w Targoszynie. 27 i 28 maja otaczający go niesamowity park zatętni życiem. A wszystko za sprawą organizowanego tam pikniku z wieloma atrakcjami dla całych rodzin oraz Regionalnych Targów Zdrowej Żywności.

Pałac w Targoszynie to jeden z najpiękniejszych tego typu, zachowanych do dzisiaj zabytkowych obiektów na terenie nie tylko powiatu jaworskiego, ale też całego Dolnego Śląska. Mimo usilnych starań władz gminy, aby zachować jego dawną świetność po transformacji ustrojowej, gdy wiele zabytków, z braku funduszy na ich renowację, z dnia na dzień popadało w ruinę, od 2009 roku ten los dotyka również ten targoszyński obiekt.

Fundacja Marysieńka

Od 2020 roku kompleksem pałacowo-parkowym opiekuje się Fundacja Marysieńka, której fundatorzy, Maria i Łukasz Jurkowie, dokładają wszelkich starań, by ocalić obiekt. Angażują środki własne, jak również starają się pozyskać fundusze zewnętrzne z różnych źródeł.

– *Naszym głównym celem jest zdobycie środków na remont pałacu, a także parku i wszystkich obiektów folwarcznych* – opowiada Maria Jurek. – *Oczywiście, nie uda nam się to w jednym czasie. Musimy się uzbroić w cierpliwość i nauczyć metody małych kroków. Zarówno pałac, jak i park są obiektami zabytkowymi, których renowacja i odtwarzanie niektórych elementów muszą się odbywać pod ścisłym nadzorem konserwatorów zabytków.*

– *Do tej pory udało nam się odtworzyć i zamontować dwie bramy, które strzegą wjazdu na teren parku pałacowego, zabezpieczyć część dachu, a także wyremontować część muru okalającego park* – dodaje Łukasz Jurek. – *Zlecieliśmy też wykonanie projektu architektoniczno-budowlanego remontu pokrycia dachowego, bez którego kontynuacja kolejnych prac byłaby niemożliwa. Ale to wierzchołek góry lodowej.*

Obecnie najważniejszy jest remont dachu i częściowy remont poddasza pałacu, które są bardzo zniszczone, więc ich zabezpieczenie jest kluczowe dla bezpieczeństwa konstrukcji całego budynku. W zakres prac wchodzi także m.in.: przemurowanie kominów, wykonanie pokrycia dachowego i rynien oraz wymiana stropu poddasza. Koszt tych prac to niebagatelna kwota 1 153 352,81 zł, z czego blisko dwieście tysięcy zostanie przeznaczonych ze środków Fundacji, jednak bez wsparcia z zewnątrz będzie to bardzo trudny remont. Fundacja Marysieńka złożyła wniosek o takie wsparcie do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Wspólne malowanie muralu

Pozyskanie środków ze źródeł zewnętrznych to często loteria. Dlatego Fundacja Marysieńka nie czeka na cuda, tylko stara się zdobywać dodatkowe fundusze innymi sposobami. Jednym z nich jest organizacja Pikniku Rodzinnego pod honorowym patronatem Wójta Gminy Mściwojów oraz

Regionalnych Targów Zdrowej Żywności, z których cały dochód zostanie przeznaczony na najpilniejsze prace w zespole pałacowo-parkowym.

Dwudniowe wydarzenie zostało zaplanowane na weekend 27-28 maja. Atrakcji nie zabraknie. Jedną z nich jest tworzenie przez dzieci, które odwiedzą piknik, muralu na jednym z budynków gospodarczych położonych na terenie parku. Młodymi artystami będzie kierował Robert Kukła, znany dolnośląski artysta, autor m.in. muralu na terenie Starej Kopalni w Wałbrzychu oraz wielu innych tego typu dzieł na terenie Dolnego Śląska, w tym jego rodzinnej Świdnicy, a także całej Polski.

– To pierwszy, ale nie ostatni pomysł na to, by zintegrować lokalną społeczność wokół pałacu i przywrócić ten obiekt społeczeństwu, bo taki jest nasz cel – mówi Łukasz Jurek. – Fundacja Marysieńka chce stworzyć w zespole pałacowo-parkowym w Targoszynie centrum kulturalne regionu, a także między innymi ośrodek terapii poprzez sztukę.

Oprócz warsztatów artystycznych z Robertem Kukłą, zaplanowano także wiele innych atrakcji, wśród których każdy znajdzie coś dla siebie. Nie zabraknie zabaw dla dzieci i dorosłych, takich jak eurobungee czy dmuchane zamki, a także zawody strzeleckie. Na miejscu dostępne będą także pyszne, autorskie potrawy z grilla, słodkości z Pomarańczka.cafe z Kamiennej Góry, ciepłe i chłodne napoje. Dodatkową atrakcją będzie możliwość zaopatrzenia się w zdrowe wyroby lokalnych producentów żywności podczas towarzyszących piknikowi targów zdrowej żywności.

Piknik Rodzinny i Targ Rolny Zdrowa Żywność w Targoszynie

Termin: 27 i 28 maja 2023 r.

Godzina rozpoczęcia: 11:00

Miejsce: Zespół Pałacowo-Parkowy w Targoszynie (Targoszyn 28, 59-407 Mściwojów).

Wstęp: wolny

Wystawcy: wstęp wolny, po uprzednim skontaktowaniu się z Fundacją Marysieńka i uzyskaniu zgody – można to zrobić drogą mailową: fundacja@marysienka.org lub telefonicznie pod numerem +48 510 079 079 (wyłącznie do 25.05.2023 r.)

***

Historia pałacu w Targoszynie

Pałac ufundowany został ok. lat 70-80 XVIII wiekuⁱ przez niejakiego Karla Andreasa Samuela barona von Richthofena, a po raz pierwszy wzmiankowany go w dokumentach z 1830 i 1845 roku. Cały majątek w Targoszynie obejmował grunty o powierzchni 550,8 ha (w tym m.in. 420 ha działek rolnych, 14 ha łąk, 103 ha lasów, 1 ha wody, 12 ha parku)ⁱⁱ.

W 1884 w Targoszynie wybuchł ogromny pożar, największy w historii wsi, w którym ówczesny pałac spłonął doszczętnie. Płomienie nie oszczędziły także należących do folwarku stajni, obory i stodoły. Był to spory ubytek w targoszyńskiej infrastrukturze i dopiero wiele lat później wybudowano nowy pałac oraz zabudowania folwarczneⁱⁱⁱ.

Nowy pałac wybudowano 13 lat później, w 1897 roku. Wtedy też został stworzony dzisiejszy park. Pałac został wówczas całkowicie przeprojektowany przez architekta Becka. Budynek, który znamy dzisiaj, to obiekt eklektyczny z cechami neorenesansu. XIX-wieczna wersja pałacu została zbudowana na planie zbliżonym do kwadratu, jest podpiwniczona, liczy dwie kondygnacje i częściowo użytkowe poddasze, które zostało pokryte wysokim, czterospadowym dachem z powiekami i świetlikami.

Pałac jest położony na terenie kilkuhektarowego parku, w którym rośnie wiele ciekawych okazów drzew liściastych. Został założony w połowie XIX wieku, a jego autorem był znany ówczesnie architekt krajobrazu oraz twórca licznych założeń parkowych i ogrodowych Eduard Petzold.

Obecnie najbardziej spektakularnym drzewem w parku, rosnącym tuż przy pałacu, jest ponad 300-letni platan klonolistny (według szacunków dendrologów ma 319 lat), ponadto rośnie tu wiele buków czerwolistnych, klonów zwyczajnych, grabów pospolitych, dębów czerwonych, klonów jawor oraz srebrzystych. W parku znajdziemy też drzewa iglaste, m.in. jodłę jednobarwną.

Pałac od początku jest związany ze słynną niemiecką rodziną von Richthofenów i pozostawał w jej rękach aż do końca II wojny światowej, a zarządzająca nim baronowa Luiza von Richthofen została w Targoszynie do końca swoich dni i została pochowana obok męża na tutejszym cmentarzu. Gdy jeszcze żyła, tutejsi Niemcy, którzy zostali we wsi po wojnie, bardzo ją szanowali, a Polacy osiedlający się w Targoszynie uważali za lokalną atrakcję. Według przekazu pierwszych polskich osadników „była to szacowna staruszka o siwych włosach, odziana w czarny kostium, często przechadzająca się po wsi z laseczką i swoim małym pieskiem”^{iv}.

Powojenne dzieje pałacu są równie burzliwe. Gdy w 1945 roku wojska radzieckie wkroczyły do Targoszyna, rozszabrowały pałac, wynosząc z niego niemal całe wyposażenie i dewastując go. Z tego powodu do dziś nie zachowały się ani żadne pamiątki, ani elementy wyposażenia pałacu, z wyjątkiem tablicy z herbem barona Manfreda von Richthofena, która obecnie znajduje się w zbiorach rodzinnych von Richthofenów.

Wojska sowieckie opuściły pałac i Targoszyn na początku lat 50. XX wieku. Zostawili go w stanie tragicznym – zdewastowane, ogołoczone ze wszystkiego pomieszczenia, zniszczone i brudne.

Pałac i sąsiadujące obiekty trafiły pod zarząd Przedsiębiorstwa Państwowego Rolniczo-Doświadczalnego w Targoszynie. Zabytek wyremontowano w latach 1962-1964 i zaadaptowano na biura Zakładu Doświadczalnego Wojewódzkiego Ośrodka Postępu Rolniczego oraz mieszkania jego pracowników zakładu.

Kolejny remont przeprowadzono w 1985 roku i obejmował m.in. elewację. W pałacu i sąsiednich budynkach nadal mieściły się biura i mieszkania, a w jej otoczeniu co roku organizowano plenery malarskie.

W latach 90. XX wieku pałac przejęła Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, która nie prowadziła ani remontów bieżących, ani gruntownych, zaś słabe zabezpieczenie obiektu spowodowało jego dewastację.

W 2001 roku obiekt przejął Urząd Gminy w Mściwojowie. Ponieważ zarówno pałac, jak i całe jego otoczenie wymagały już poważniejszych prac restauracyjnych, jeszcze w tym samym roku gmina podpisała umowę ze Stowarzyszeniem na Rzecz Promocji Dolnego Śląska. Na jej mocy Stowarzyszenie miało realizować w pałacu przedsięwzięcie pod nazwą Centrum Kultury, Edukacji i Promocji „Dom Śląski”. Organizowano m.in. cykliczne zajęcia ceramiczno-malarskie dla dzieci i młodzieży, na terenie parku odbywały się Międzynarodowe Zawody Sportowo-Pożarnicze oraz Międzynarodowy Plener Malarski. Niestety, zabrakło konsekwencji.

W rezultacie w 2009 roku pałac został opuszczony.

Od 2020 roku obiektem opiekuje się Fundacja Marysienka, której celem jest przywrócenie kompleksowi dawnej świetności. Niestety, przez lata zaniedbań opuszczony obiekt z dnia na dzień ulega dalszej degradacji, więc przed tą organizacją mnóstwo pracy, czasu, potu i pieniędzy, które stara się pozyskiwać ze wszelkich możliwych źródeł.

ⁱ Źródło: <http://palaceslaska.pl/index.php/indeks-alfabetyczny/t/2475-targoszyn> (online: 27.03.2023)

ⁱⁱ Andrzej Wojciech Przytulecki, Monografia Targoszyna, źródło:
https://media.msciwojow.pl/m/monografia_targoszyna.pdf (online: 27.03.2023)

ⁱⁱⁱ Ibidem

^{iv} Ibidem

